Цана нумэру 50 кап.

БЕЛАРУСКАЯ ДУМКА

ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА.

Рэдакцыя і Адміністрацыя — Востра-Брамская, № 9 — адчынена што дня, апрача сьвята, 10—3 гадз.

АБВЕСТКІ: 1 радок перад тэкстам 4 рублі. 1 радок за тэкстам 2 рублі. З безработных за усю абвестку 2 рублі.

Год I. Вільня, Аўторак, 8 ліпня 1919 г. № 39.

З ГОЛЫМІ РУКАМІ?

Вот ужо два-тры месяцы мы, беларусы, чакаем не дачакаемся пачуць ад польскай гасударсьцьвенай улады *гасударсьцьвены* праэкт па пытаньню аб Беларусі, ды так і не дачакаліся. А тым часам і ў польскай прэсе і ў польскім грамадзянстве пытаньне аб згодзе з беларусамі ня ўціхае, наадварот, ўсе з большай моцаю паўстае і паўстае. Прыватныя і поўпрыватныя асобы з польскага боку высоўваюць свае асабістыя праэкты разьвязаньня беларускіх спраў, то на агульных сходах, то на зьездах, то ў газэтах, а—возу ўсё няма ходу.

Нас, беларусаў, папікаюць тым, што мы не разумеем сваёй карысьці ад хаўрусу з Польшчай і, калі будзем яшчэ чагосьці чакаць, то апынёмся перад прадоньнем, якое нам пагражае з боку Расеі.

Асабліва стараецца даказаць нам патрэбнасьць найхутчэйшай згоды Беларусі з Польшчай Віленская польская газэта «Наш Край». Бяда толькі ў тым, што газэта сама ня можа сказаць нам, на якім грунце гэта згода магчыма.

«Наш Край» піша: «Толькі рука ў руку з Польшчай (беларусы і літвіны) могуць не баяцца маскоўскага кулака...

Але-ж таксама можаць сказаць і расейская газэта, што рука ў руку з Расеяй беларусы і літвіны могуць не баяцца польскага кулака...

Аб тым, што Беларусь павінна астацца незалежнай дзяржавай мы да апошняга часу ня чуем з польскага боку. Ні начальнік польскага гасударства, ні польскі сойм, не правіцяльства польскае не абмовіліся па пытаньню аб Беларусі ніводным ясным канкрэтным словам.

Мы ня можам лічыць адозву начальніка польскага гасударства Пілсудзкага к грамадзянам акупаванай праз польскія войскі часьці Беларусі і Літвы гасударсьцьвенай праграмай. Гэта ёсьць толькі адозва, каторая не прашкаджае польскім анэксыяністам весьці самую конкрэтную працу па далучэньню Беларусі да Польшчы.

Мы лічым, што калі Польшча шчыра хоча згоды з Беларусьсю і Літвой, то яна павінна наўперад спыніць ўсялякую працу па пытаньню аб далучэньні і абвесьціць, што Польшча прызнае правы беларускага і таксама літаўскага народаў на незалежнасьць.

Тады Польшча можа мець поўную надзею, што Беларусь і, мы думаем, Літва войдуць з Польшчай у хаўрус, каб бараніць адна адну ад няволі, аткуль бы яна ні пагражала.

Калі польская ўлада хоча і шукае згоды з намі, то яна скора знойдзе яе, прызнаўшы нашу незалежнасьць, без чаго мы ня пойдзем у хаўрус, штоб там ні было, ато якая-ж будзе роўнасьць і вольнасьць, калі той, хто запрашае ў хаўрус, ня хоча шчыра, перад усім сьветам, сказаць, што прызнае нас незалежнымі, як і сябе.

Так вось, калі ў Польшчы ёсьць палітычная праграма аб Беларусі ў прыемным для нас кірунку, то няма чаго раней чакаць зяе агалашэньнем, а калі няма, то як-жа можна гукаць нас у хаўрус, ідучы да нас ці з вядома няпрыемнай для нас праграмай, ці з голымі рукамі.

Гарро.

АПОШНІЯ НАВІНЫ.

Весткі Польскага Генеральнага Штабу.

3 ліпня

Галіцыйска - Валынскі фронт.

Нашы войскі занялі глаўнымі сіламі лінію Падкамень — Збараў—Казова—Падгаец—Манастырчын. Мы дайшлі пярэднімі атрадамі да Стрыйі. На Валыні без перамен.

Палескі фронт.

Нашае войска, адбіўшы атаку бальшавікоў, пачало сваю контр-атаку, якая ідзець з пасьпехам. Мы забралі 5 кулямётаў, абоз і палонных, лік іх яшчэ ня ўстаноўлены.

Літоўска-Беларускі фронт.

На паўноч-усходнім вучастку дужая баёвая дзеяльнасьць. На рэшце фронту стычкі разьведчыкаў.

Лойд-Джорж паслом у Вашынгтоне.

ВЕНА, 3 ліпня. Венскі кар. піша з Бэрліну, што водле вестак «Post», Лойд-Джорж ёсьць кандыдат на пасла у Вашынгтоне. (ПАТ).

Забралі Харкаў.

Тэлеграма П. А. Т. падцьверджае, што Денікін узяў Харкаў.

Архангельскі урад прызнае Колчака.

ВЕНА, 3 ліпня. Кар. бюро піша з Парыжу: «Архангельскае прадстаўніцтва прызнала адм. Колчака вярхоўным правіцелям усей Расеі і паслала яму павіншаваньне. Колчак адказаў, што ён глыбака пераконаны ў тым, што канчыцца час прыгнячэньня ў Расеі і яна ізноў займе месца сярод цывілізованых народаў. (П.А.Т.)

Адказ Злучаных Штааў Савецкаму Ураду.

ВЕНА, 3 ліпня. Венскае Кар. Бюро піша з Вашынгтону: урадавы дэпартамэнт афіцыяльна апавясьціў расейскі савецкі ўрад, што рэпрэсіі проціў амэрыканскіх грамадзян у Расеі, вызвалі ў Злучаных Штатах абурэньне проціў Савецкага ўраду. (ПАТ).

Забастоўка ў Бэрліне.

БЭРЛІН, 3 ліпня. Забастоўка работнікаў на чыгунцы зрабіла тое, што няма дастаткі вугальля, а таксама ў свой чарод астанавілася дзеяльнасьць элэктрычных, газавых і другіх прамысловых прадпрыемстваў... Больш за усё дае адчуваць адсутнасьць вугальля ў пякарнях, дзеля гэтага ў Бэрліне нельга купіць хлеба. Міністр грамадзкай працы Цэсер зьвярнуўся да жыхароў з адозвай, ў якой піша, што забастоўка работнікаў на чыгунцы пачалася наўпрэкі волі ўсіх зялезнадарожных аргапізацыяў. Ня гледзячы на загад Носке, забастоўка ідзець далей. Пасьледзства яе вельмі сумныя. Назначаныя для Бэрліна 9 тысячаў вагонаў стаяць у дарозе, запасы еміны ў іх псуюцца, жывёла прападаець з голаду. Урад выдаў загад, па якому, тыя з работнікаў, якія ня станупь 1 да працы, цераз 3 дні, будуць лічыцца звольненымі. (П. А. Т.).

Дэманстрацыя безработных у Варшаве.

40 тысячаў безработных, каторых міністэрства грамадзкіх работ прыстроіла да зямельных работ каля Варшавы, арганізавалі 3 чэрвеня агульную забастоўку з мэтай зрабіць уражэньне на Сойм і міністраў, каб дабіцца сьцьвярджэньня новых эканамічных варункаў. Яны дамагаюцца 8 і гадзіннага рабочага дня і падзённай платы 24 маркі. Калі міністэрства грамадзкіх работ не дало ім адказу, безработныя зрабілі сходкі і пастанавілі ісьці за усіх ваколіц Варшавы да дому Сойма. Дэманстранты ішлі рэгулярна арганізованымі радамі ў некалькі тысячаў чалавек, на чале іх былі бышыя расейскія салдаты. Калі аднэй з груп паліцыя загарадзіла дарогу, з натоўпа раздаліся равальверныя стрэлы. Паліцэйскія патрулі, на каторых напірала чарада, спачатку выстралілі ў паветра, але калі чарада ізноў пачала напіраць, яны далі некалькі залпаў у маніфэстантаў, 10 чалавек было ранена. Паліцыя пачала адхадзіць, і чарада, сьледуючая за імі, дайшла да тэатральнага пляцу, дзе выззваныя атрады паліцыі і войск загарадзілі ім дарогу. Адначасова другая чарада маніфэстантаў падайшла па Мядовай вул. і злучылась з прапушчанай групай маніфэстантаў з кракаўскага прадмесьця, кіруючыся да Сойму. Чарадзе безработных загарадзілі дарогу на масьце Кербедзя і пазволілі толькі паслаць дэлегатаў у Сойм.

Чацьвертая група з Макатоўскай была затрымана на Пулаўскай вул., дзе была стычка з паліцыяй. У канцы канцоў за ўсіх шматтысячных груп да Сойма дайшло толькі некалькі тысячаў чалавек. Дэлегацыя ад дэманстрантаў была прынята старшынёй Сойма і міністрам унутраных спраў, якія супакоілі дэлегатаў заявай, што вымаганьні іх будуць разгледжаны. Пасьля гэтага дэманстранты разыйшліся і больш ніякіх стычак ня было.

Нота хаўруснікаў Бэла-Куну.

ЛІОН, 3 ліпня. Хаўрусныя дзяржавы зьвярнуліся да Бэла-Куна з вострай нотай, у якой катэгарычна прапануюць яму спыніць масавае забойства людзей, якія лічацца ў лагеру яго палітычных супраціўнікаў.

(П. А. Т.).

Прырэйнская рэспубліка.

НАУЭН, 1 ліпня. Наўпрэкі ўсім думкам, францускі ўрад хоча падрыхтаваць грунт, каб стварыць незалежную прырэйнскую рэспубліку з д-рам Дортэнам на чале. 21 чэрвеня у Дортэна адбылася нарада пры вучасьці дыплёматаў з Парыжу.

(П. А. Т.).

Прапаганда камуністаў ў Бэрліне.

НАУЭН, 2 ліпня. Паўстаўшыя забастоўкі маюць палітычны характар. Шмат агітатараў адкрыта кажуць, што мэта іх ёсьць ськінуць цяперашні ўрад і праклямаваць дыктатуру пралетарыяту.

(П. А. Т.).

БЭРЛІН, 2 ліпня. У Бэрліне чакаюцца новыя стычкі. Афіцыяльна абвяшчаюць, што зрышт старшыні ўсеагульнага хаўруса служачых у банкаўскіх урадах, Эманта, зроблен дзеля таго, што ён займаўся бальшавіцкай прапагандай. У яго канфіскована шмат рэвалюцыйных дакумэнтаў.

(П. А. Т.).

Вэнгры ня выйшлі з Славакіі.

ПАРЫЖ, 3 ліпня. Афіцэры кааліцыі пераканаліcь у тым, што вэнгры ня выйшлі з Чэха-Славакіі, як былі абавязаны зрабіць.

(П. А. Т.).

„Robotnik“ аб маніфэстацыі безработных.

У газ. «Robotnik», у ст. «Толькі пад штандарам Польскай Сацыялістычнай Партыі» ад 5 ліпня, адзначаецца, што забастоўка-пратэст усіх прыватных, мястовых і ўрадавых работнікаў была дужай маніфэстацыяй сілы і салідарнасьці пралетарыяту, гатовага адказаць на гвалт рэакцыі.

Крывавыя выпадкі, якія былі ў Варшаве 3 ліпня вельмі добра ілюструюць адносіны да бязбройнага натоўпу. У Польшчы ідзець цяпер клясавая барацьба, і буржуазія шукае прычэпкі да работнікаў, і жадае пачаць ліквідацыю праў вольнасьці, што работнікі Польшчы здабылі з такой труднасьцю, хаця-ж гэта толькі сьцень вольнасьці. Тыя афіцэры ці салдаты, якія стралялі ў зусім спакойную людзкую чараду, ёсьць толькі выканаўцы волі буржуазіі, якая лічыць, што трэба мець «цьвёрдую руку» проціў работніцкай сілы, якая робіцца усё дужэйшай.

Буржуазія хоча сьпіхнуць работніцкую клясу з пазыцый, якія яна забрала падчас лістападавага пераварота. Яна хоча разьбіць сілу работнікаў, каб уняcьці ў яе дэзарганізацыю і пакорнасьць яе волі.

Ось гэта глыбейшы сэнс вышэй азначаных выпадкаў. Ім карціць тое, каб давясьці работніцкую клясу да выбухаў не у пару, калі яшчэ няма адпаведных сіл. І дзеля таго П. П. С. заўсёды стаяла за тое, каб ня было агульных забастовак і пастаянных выступаў. Зьніштажалі яны заўсёды сілы пралетарыяту і правацыравалі работніцкую клясу ранейчасовымі выступамі. Партыя працівілася заўсёды гэтым жаданьням камуністаў, бо лічыла, што выступы аружжа не дадуць пабеды пралетарыяту. Гэтыя крокі ідуць толькі на карысьць буржуазіі.

Але факт адбыўся і трэба паправіць тое, што папсавалі камуністы, трэба стрымаць раней часовую радасьць буржуазіі з прычыны разбіцьця работнікаў, трэба давесьці, што ў работніцкай клясе хопіць яшчэ сіл для барацьбы з буржуазіяй, якая жадаець сьпіхнуць работнікаў з занятых імі пазыцый.

Буржуазія ўбачыла з пратэсту, што пралетарыят жыве, мае сілу і волю на барацьбу. З гэтых выпадкаў наука: толькі адналькова сыстэматычная дзеяльнасьць можа даць адпаведны рэзультат.

На адозву П. П. С. паўстала сьцяной Варшава, даводзячы яшчэ раз, што толькі П. П. С. вядзе барацьбу і пабеждае.

У ВІЛЬНІ.

Перапускі.

Камісарыят вокругу (Юраўскі праспэкт, 13) пачаў прыймаць прашэньні аб выдаваньні перапускаў выезджаць у Расею.

К прашэньню трэба прыкладаць дзьве фатаграфічных картачкі.

Усе прашэньні пасьля ськіроўваюцца ў палявую жандармэрыю (Юраўскі пр., 8).

У Маладзечна.

7-га ліпня ў Маладзечненскі район пайшоў першы санітарны поезд забіраць раненых.

У Беларускай Радзе.

7-га ліпня адбылося пасяджэньне пленума Цэнтральнай Беларускай Рады Віленшчыны і Горадзеншчыны.

Ў Беларускім Нацыянальным Камітэце.

Пасьля даўгіх работ падгатаваўчага характару Белар. Нац. Камітэт м. Вільні цяпер распачаў шырокую рэальную працу.

У першы чарод робіцца усё, што магчыма, каб памагчы беларусам, заарыштованым масавым спосабам.

З дазволу польскай ўлады, як мы чулі, прадстаўнікі Бел. Нац. Кам. для гэтай мэры абойдуць турмы і пабачацца з арыштованымі беларусамі.

Пісьмо у рэдакцыю.

Пане Рэдактар!

У № 38 «Беларускай Думкі» было надрукована, што:

«На пасяджэньні сваім 3 ліпня сёл. г. Ц. Б. Р. В. і Г. вынесла гэткую рэзалюцыю:

«Цэнтральная Рада Віленшчыны і Горадзеншчыны не знайшла магчымым зацьвердзіць праект умовы паміж Радай і Бел. Вайск. Арганізац.

Экземпляр праэкту ўмовы, падпісаны асабіста віцэ-старшынёй Рады гр. М. Кахановічам, Рада прызнае, як асабісты пагляд гр. Кахановіча, і ня прызнае важным падпісу, як ад імяні Рады».

Па поваду гэтай заметкі прашу надрукаваць у «Беларускай Думцы» вось што:

1) Ніякіх „*подпісаў, як ад імяні Рады*“, ні пад якімі праэктамі умоў з «Беларус. Вайсков. Арганізацыяй» я не рабіў.

2) Падпісаўся я пад праэктам умовы не «ад імяні Рады» а як аддзельны сябра Рады, маючы права «мець сваё суджэньне», і пасьля таго, як мною было заяўлена прадстаўніком «Бел. Вайск. Арг.», з чым яны, вядома, згадзіліся, што мае асабістае мненьне ня ёсьць мненьне Рады, каторая можа і адкінуць праэкт умовы.

3) Пры сваім асабістым мненьні я астаюся і цяпер, калі Рада адкінула праэкт умовы.

М. Кахановіч.

1919 г. 7 ліпня
Вільня.

Рэдактар і выдавец Э. Падгайскі. Друкарня «Віленскага Выдавецтва», Мала-Стэфанаўская, 23.